



Araştırma/Research

DOI: [10.7822/omuefd.461862](https://doi.org/10.7822/omuefd.461862)

OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi /
OMU Journal of Education Faculty
2019, 38(1), 53-72

Üniversite Öğrencilerinin Ayrışma Bireyleşme ve Kimlik Algılarının Bazı Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi

Nurdan DOĞRU ÇABUKER¹, Seher BALCI ÇELİK²

Makalenin Geliş Tarihi: 20.10.2018

Yayına Kabul Tarihi: 20.05.2019

Online Yayınlanma Tarihi: 28.06.2019

Özet: Çocuğun ilk sosyal çevresi anne, baba ya da bakım veren kişiden oluşur. Çocuk, ikinci yaşını tamamlamasıyla anneden dış dünyaya yönelerek ilk ayrışma bireyleşme denemelerinde bulunur. İkinci ayrışma bireyleşme döneminin başladığı ergenlik döneminde ise ergen birey, ebeveynlerinin içselleştirilmiş bağlarından ayrılarak, kimlik geliştirmeye çalışır. Üniversiteye gitmek için evden ve aileden ayrılan, son ergenlik döneminde bulunan, geç ergenin ebeveynlerinden ayrılarak sağlıklı bir kimlik kazanması, hâlihazırda ve gelecekteki hayatı için önem kazanmaktadır. Yapılan çalışmalar, ikinci ayrışma bireyleşme döneminde olan ergenlerin evden ayrılma süreçlerinde çeşitli uyum ve kimlik problemleri yaşadıklarını göstermektedir. Bu nedenle, bu çalışmada üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ve çeşitli bağımsız değişkenlere göre ayrışma bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını araştırılması amaçlanmıştır. Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesinin çeşitli fakültelerinde öğrenim gören toplam 763 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin 533'ü kız, 230'u erkektir. Ergenlerin ayrışma bireyleşme ve kimlik algılarını ölçmek amacıyla "Ergenlerde Ayrışma Bireyleşme Ölçeği" ve "Kimlik Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, kısıtlanma kaygısı ve olumsuz kimlik algısı arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, ayrılık kaygısı ve olumsuz kimlik algısı arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Reddedilme beklentisi ve olumsuz kimlik algısı arasında ise, yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bağımsız değişkenler açısından, cinsiyet, fakülte ve aile tutumuna göre, ayrışma bireyleşme ve kimlik algısı puanları farklılık göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: Ayrışma, Bireyleşme, Kimlik, Kimlik algısı

GİRİŞ

Günümüz toplumlarındaki hızlı gelişim ve beraberinde getirdiği değişimler bireylerinde kendilerinden ve çevrelerinden beklentilerini değiştirmektedir. Toplumdaki gelişmeler, anne babaların çocuklarından, çocukların da ailelerinden beklentilerini değiştirmektedir. Bireyler hızla gelişen topluma ayak

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, nurdan.cabuker@omu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7976-8829>

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, sbalci@omu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9506-6528>

Doğru Çubuker, N., & Balcı Çelik, S. (2019). Üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme ve kimlik algılarının bazı demografik özelliklerine göre incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 53-72. DOI: <https://doi.org/10.7822/omuefd.461862>

uydurmaya çalışırken sağlıklı bir kimlik oluşturmak beraberinde pek çok alanda problem yaşamalarına neden olmaktadır (Aslan ve Güven, 2015).

Çocuğun ilk sosyal çevresindeki insanlar anne, babası bazen de bakıcısıdır (Aslan ve Güven, 2010). Anneye mutlak bir bağlılıkla başlayan sosyal davranışlar, gittikçe artan uyanıklık zamanlarında çevreye doğru yönelir. İlk zamanlarda dokunarak anneyi tanıma çalışmaları aslında bebeğin ilk ayrışma denemeleridir. Anne yüzünü tanıyan bebek, dikkatini dış dünyaya ve yabancılara çevirir. Yürüme becerisinin kazanımıyla bebeğin dış dünyayı keşfi başlamaktadır. Annenin desteği ve bebeğin yeni edindiği kazanımlar çocuğun kendine olan güvenini artırmaktadır. İkinci yaşın bitimi, nesne sürekliliğinin kazanımı ve cinsiyet kimliğinin pekişmesi, çocuğun ilgisini anneden, dış dünyaya yönlendirmektedir (Mahler, Pine ve Bergman, 2012). Bebeklik dönemi hazları ve travmalarıyla yeniden yüzleşerek, çözümlenmeye çalışır. Bu çözümlenme zaman zaman sağlıksız şekilde bireyleşmeden kaçınma olarak kendini gösterebilir. Bazen de yeniden bağlılığa duyulan korku, bireyleşme krizine dönüşebilir. Bu durumlarda ergen birey çocuksu davranışlar sergileyebileceği gibi, tam bir bağımsızlıkta ilan edebilir. Özellikle üniversiteye gitmek için evden ayrılan bireylerde, yeni çevrede varlığını sürdürmeye çalışırken anne ve babadan ayrışmanın beraberinde getirdiği sorunlarla baş etmek zorundadır. Evden ayrılan birey ailesinden sadece fiziksel olarak ayrılmamış aynı zamanda kendi ve diğerleri arasında psikolojik bir mesafe kurmak durumunda da kalmıştır (Blos, 1989; Mahler, Pine, ve Bergman, 2012). Bu zamana kadar ailesinin kurallarıyla yaşayan ergen birey, evden ayrıldıktan sonra aileden getirdiği kurallara bağlı kalarak sorumluluklarını yerine getirmekle, kendi kararlarını almak arasında bocalar. Ebeveynlerden ayrılma kaygısı, yeni girdiği ortamda reddedilme beklentisi ya da kısıtlanma kaygısı yaratabilir. Ayrışma bireyleşme periyodunda, bebeklik ve çocukluk bağlarından uzaklaşma süreci boyunca öz saygı yönetimi ve anksiyete kontrolü ergenler için önemlidir (Aslan ve Gelbal, 2016).

Ebeveynlerden ayrılma süreci, geçici gelişimsel bir durum olan nesne açlığına neden olur ve ergen grupları rahatlatıcı bir denge sağlar. Akran grubu, ergen bireyin ailesinin yerine geçer. Ergenin, akranlarıyla arasında teşvik, aidiyet, bağlılık bulunmaktadır. Bu bir bakımdan Mahler'in çalışmasındaki ayrışma bireyleşme krizindeki çocuğun anneden ayrılmak için, annenin desteğini almasına benzer. Ergenlik döneminde bu destek akran gruplarından sağlanır. Grupta kimlik denemelerine izin verilir. Ayrıca çocukluk bağlarından ayrılarak yerine yeni ve uzun süreli yakınlaşmaların başlamasını sağlamak amacıyla etkileşimsel denemeler yapılır. Ayrıca grupta çocukluk bağlarına, yasaklara ve suçluluk duygularına yönelik paylaşımlar ergen bireyi rahatlatır. Özetle, akran grupları ergenlerin toplumsal, kişisel ve cinsel yetişkin kimliklerini oluşturmayı kolaylaştırır. Yani akran ilişkileri çocukluk bağlarıyla yer değiştirerek etkisini yok eder. Bireyselleşmeye eşlik eden içsel değişimler, benlik içerisindeki ebeveyn nesne temsilini nötrleştirerek yeniden bir ruhsal yapılanma sağlar. Benlik bütünlüğünü korumak için uyumsal önemler olarak ruhsal bir denge kurar. Böylece kişisel ve özerk bir yaşam tarzı oluşturulur. (Blos, 1989).

Güven ve Aslan (2010), lise öğrencileriyle yaptıkları çalışmada sınıf düzeyi arttıkça zorbalık kişilik özelliklerinin de arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Ergenlikte bireyleşmenin en yoğun zamanında, sapkın, mantıksız, düzensiz ve çalkantılı davranışlar kendini gösterir. Ergen birey, bu şekilde yapıyı gerilemelere karşı korur. Hem ego hem de dürtü gerilemesi olan gerileme problemi ergenlik boyunca farklı şekillerde ortaya çıkar. Bu gerileme ergenlik süresindeki bağlanma başarısızlıklarını ortaya çıkararak, yetişkinliğe ulaşmayı mümkün kılar. Gerilemeye karşı birçok şekilde direnç gösterilir. Biri ergenin dış dünyaya yönelmesidir. Gerilemenin gücü arttığında, eylemlerde ve düşüncelerdeki bağımsızlıkta artmaktadır (Blos, 1989).

Çocukluk döneminde aileye bağımlı çocuğun ergenlik döneminde mesafe koyması, aslında aldatıcı bir başarıdır. Bu gibi durumlarda eylem ve düşünce, ailenin ya da toplumun beklentilerini, isteklerini veya fikirleri gözlemleyerek belirlenir. Ergen ve çevresi arasındaki bozulmalar, ergenlik sürecinin normal zamanından erken sonlanmasına neden olur (Blos, 1989).

Ergenlikte bireyleşme sürecinde ego, ilkselleştirme ve farklılaşma arasında, gerileyici ve ilerleyici durumlar arasındaki etkileşimi yapılandırarak bireyselleşmeyi mümkün kılar (Aslan ve Güven, 2010). Ergenlik bireyin bedensel, bilişsel ve toplumsal olarak hızlı değişimler yaşadığı ve artan zihinsel yeterliliği ile kendisine ve çevresine karşı sorularını artırarak araştırma dönemine girdiği bir dönemdir. İkinci ayrışma bireyleşme döneminin başladığı ergenlik döneminde bir gerileme görülür. Ergen birey, ebeveynlerinin içselleştirilmiş tasarımlarından ayrılarak, kimlik geliştirmeye çalışır.

Ergenlerin bireyleşme sürecindeki davranışlarının sebebi olarak kimlik karmaşası, benlik farklılıkları ve ebeveynle bağlanma şekli görülebilir. Bağımsızlık geç ergenlikte önemli bir sorundur (Beyers ve Gossens, 2003). Geç ergenlerin ayrışma bireyleşme süreci boyunca yaşadıkları sorunların gelişimine bakıldığında karşımıza ebeveynle olan etkileşim çıkmaktadır. Ayrışma bireyleşme sürecinde yaşanan kısıtlanma, ayrılık kaygısı ve reddedilme beklentisinin azalmasında ya da artmasında ebeveynle bağlanma türünün etkisi olacaktır. Ebeveynle güvenli bağlanan bireylerin, kendilerine duydukları güven, aileden ayrı kaldıklarında daha az ayrılık ve kısıtlanma kaygısı yaşamalarına neden olurken, samimi ilişkilerinde daha az reddedilme beklentisi içinde olmalarına neden olmaktadır (Polat, 2013).

Ebeveynlerden ayrı kalma endişesi, yeni katıldığı çevreye uyum sağlamada yaşayacağı problemler kimlik oluşum sürecinde ki ergen için yeni sorunlar doğurur. Yetişkinlerin rehberliğine ihtiyaç duymadan tercihler yapabilmek, bu dönemin gelişim görevlerindedir (Arslan, 2008). Aileden bağımsız olma, duygusal bağımsızlık kazanma, öz kimliğe kavuşma ve bunu kabullenme ergenlik döneminin sonunda başarılmış olması beklenen gelişim görevleridir. Bunlar birbirinden bağımsız değildir, hepsi kimlik oluşumu ile örtüşmektedir (Kılıççı, 1989).

Ergen yeni deneyimlerini geçmişle ilişkilendirdiğinde başarılı bir kimlik duygusuna ulaşacaktır. Başarılı kimlik statülerine sahip kişiler, bunalım geçirmiş ve bir karara varıp kararlarına bağlanmış olan kişilerdir (Bacanlı, 2007). Bağımlı kimlik statüsüne sahip bireylerse, anne babalarına bağlı ve onların beklentilerine göre kimlik oluşturan bireylerdir (Arslan, 2008). Buradan da anlaşıldığı gibi aslında bireylerin ayrışma bireyleşme süreçlerindeki başarı ya da başarısızlık, bireylerin kimlik oluşumu süreçlerini de etkilemektedir. Literatür incelendiğinde kimlik gelişimi konusunda yurt içi ve yurt dışı olmak üzere pek çok çalışma yapıldığı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalar ergenlik ve geç ergenlik dönemi bireyler üzerinde yoğunlaşmış ve cinsiyet, kişilik özellikleri, aile yapısı ve bağlanma stilleriyle ilişkilendirilmiştir. Arslan (2008), ergenlerin bağlanma stillerine, cinsiyet ve yaş değişkenlerine ego kimlik sürecinin farklılaşp farklılaşmadığını incelemiştir. Kayıtsız bağlanma stiline sahip ergenlerin kararlılık puanlarının, korkulu bağlanma stiline sahip ergenlerinde keşfetme puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Güvenli ve kayıtsız bağlanan ergenlerin yüksek düzeyde güven duygusuna sahip olduğu bulunmuştur. Kızların erkeklere göre, daha fazla kararlılık puan ortalamasına sahip olduğu, keşfetme puan ortalamaları arasındaysa anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kızların erkeklere göre daha fazla güven, özerklik, girişimcilik, çalışkanlık ve kimlik duygusuna sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Balkaya (2005), lise öğrencilerinin kimlik duygusu kazanım düzeylerinin kişisel, sosyal ve aile özellikleri açısından farklılık gösterip göstermediğini incelediği çalışmada, lise öğrencilerinin büyük çoğunluğunun kimlik kazanımları orta düzeyde bulunmuştur. Katılımcıların doğum sırası ve ebeveyn tutumları, kimlik kazanım düzeylerinde farklılıklara neden olmuştur. Algılanan anne baba tutumlarının kimlik oluşum sürecine etkisinin incelendiği bir çalışmada, algılanan anne baba tutumlarının bilgi yönelimli kimlik oluşumunu ve norm yönelimli kimlik oluşumunu da şartlı biçimde yordadığı görülmüştür (Soenens, Berzonsky, Dunkel ve Papini, 2011). Kroger (1988) yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin kimlik statülerini incelenmiştir. Araştırma sonuçları yaş

ilerledikçe başarılı kimlik statüsünün oranının arttığını ve kararsız, bağımlı ve kargaşalı kimlik statülerinin oranının düştüğünü göstermiştir.

İkinci ayrışma bireyleşmenin bu dönemde olduğu göz önüne alındığında, geç ergenin ebeveynlerinden ayrışarak sağlıklı bir kimlik kazanması, hâlihazırda ve gelecekteki hayatı için önem kazanmaktadır (Aslan ve Güven, 2010). Geç ergenlikte ayrışma bireyleşme ile ilgili yapılan çalışmalarda özellikle cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Aslan ve Gelbal (2016), yaptıkları çalışmada yüksek öğrenim gören geç ergenlerin ayrışma bireyleşme düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçları geç ergenlerde, sınıf düzeylerine göre ayrılma kaygısı, öğretmene bağlanma ve bakım verene bağlanma ortalama puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermiştir. Ortalama puanlara bakıldığında sağlıklı ayrışma ve akrana bağlanma alt ölçekleri en yüksek puan ortalamasının 2. Sınıf öğrencilerine ait olduğu görülmüştür. Öğretmene bağlanma, aynalamayı yaşama, bağıllığı inkar ve reddedilme beklentisi alt ölçeklerinde ise en yüksek ortalama 4. Sınıf öğrencilerine aittir. Cinsiyete göre bakıldığında ise 3. Sınıfta okuyan kadın öğrencilerin ayrılık kaygısı puanları, 3. Sınıfta okuyan erkek öğrencilere göre daha yüksektir. Lapsley ve ark. (1989), üniversite öğrencilerinin psikolojik ayrışma ve okul uyumu arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma sonuçları, üniversiteye yeni gelen öğrencilerin psikolojik olarak ailelerine daha fazla bağımlı olduklarını, üst sınıfların okul uyumlarının daha yüksek olduğunu, kadınların erkeklere göre daha fazla psikolojik bağımlılıkları olduğunu göstermiştir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak şu yorum yapılabilir. İkinci ayrışma bireyleşmenin yaşandığı geç ergenlik döneminde, üniversiteye yeni gelen birinci sınıf öğrencileri hem bireyleşmenin getirdiği zorunluluklarla ilgilenirken hem de olumlu kimlik algısı oluşturmak için çabalamaktadırlar. Sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin kimlik kazanımları ve ailelerinden ayrışmalarının gerçekleşerek bireyleşmenin başladığı görülmektedir.

Bu da üniversiteye yeni başlamış geç ergenlik döneminde olan öğrencilerin ayrışma bireyleşme ve kimlik algısı düzeylerinin belirlenmesinin önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada da üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ve çeşitli bağımsız değişkenlere göre ayrışma bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme ve kimlik algıları arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelendiği ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2013).

Çalışma grubu

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, aynı eğitim-öğretim yılı içinde Eğitim Fakültesi, Fen- Edebiyat Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültelerinin birinci sınıfında öğrenim gören 763 (533 kadın, 230 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubunu oluşturan fakültelerden eşit sayılarda öğrenciye ulaşılmaya çalışılmış ve 797 öğrenciye uygulama yapılmış fakat ölçme araçlarını eksik ve yanlış cevaplandırmış olan 34 öğrencinin verileri geçersiz sayılmıştır. Örneklem seçiminde tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Tabakalı örnekleme, her bir evren birimi yalnız bir tabakaya ait olacak ve hiçbir birimi açıkta kalmayacak şekilde alt gruplara bölünerek örneklemin her bir tabakadan

ayrı ayrı ve birbirinden bağımsız olarak çekildiği örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009).

Tablo 1.
Değişkenlere İlişkin Betimleyici İstatistikler

		N	%
Cinsiyet	Kadın	533	69.9
	Erkek	230	30.1
Fakülte	Eğitim Fakültesi	152	19.9
	Fen-Edebiyat Fakültesi	158	20.7
	Mühendislik Fakültesi	157	20.6
	İlahiyat Fakültesi	150	19.7
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	146	19.1
Doğum Sırası	Küçük	249	32.6
	Ortanca	213	27.9
	Büyük	276	36.2
	Tek	25	3.3
Algılanan Aile Tutumu	Otoriter	100	13.1
	Demokratik	184	24.1
	İzin Verici	180	23.6
Romantik İlişki Durumu	Koruyucu	299	39.2
	Var	209	27.4
	Yok	554	76.6
Çocukluk Dönemi Bakım Veren	Anne	660	86.5
	Büyükanne	65	8.5
	Bakıcı	23	3.0
	Kreş	15	2.0

Araştırmanın bağımsız değişkenlerine ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir. Araştırmaya 533 kadın (%69.9) ve 230 erkek (%39.1) olmak üzere toplam 763 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin fakültelerine bakıldığında; 152’si (%19.9) Eğitim Fakültesinde, 158’i (%20.7) Fen-edebiyat Fakültesinde, 157’si (%20.6) Mühendislik Fakültesinde, 150’si (%19.7) İlahiyat Fakültesinde ve 146’sı (%19.1) Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmektedir.

Öğrencilerin algıladıkları sosyo-ekonomik düzeylerine bakıldığında büyük çoğunluğunun orta düzeyde (N=431) ve iyi düzeyde (N=287) olduğu görülmektedir. Doğum sırasına ilişkin istatistiklere bakıldığında öğrencilerin 249’u (%32.6) küçük çocuk, 213’ü (%27.9) ortanca çocuk, 276’sı (%36.2) büyük çocuk ve 25’i (%3.3) tek çocuktur.

Öğrencilerin 100'ü (%13.1) otoriter aile tutumuna, 184'ü (%24.1) demokratik aile tutumuna, 180'i (%23.6) izin verici aile tutumuna ve 299'u (%39.2) koruyucu aile tutumuna sahip ailelerde yetişmişlerdir. 209 öğrencinin mevcut bir romantik ilişkisi varken, 554'ünün mevcut bir romantik ilişkisi yoktur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 660'sına (86.5) çocukluk döneminde annesi tarafından, 65'ine (%8.5) anneanne/babanne tarafından ve 23'üne (%3.0) bakıcı tarafından bakım verilmiştir. 15 (%2.0) öğrencinin ise bakımı kreşte sağlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Ergenlerde Ayrışma Bireyleşme Ölçeği

Ergenlerde Ayrışma Bireyleşme ölçeği Levine ve arkadaşları (1986) tarafından 18-22 yaş arasındaki geç ergenlerin ayrışma bireyleşmelerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Aslan ve Güven (2009) tarafından yapılmış olup 31 madde ve üç alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçek "Hiç Katılmıyorum" ve "Tamamen Katılıyorum" arasında derecelendirilen beşli likert tipi bir ölçme aracıdır. Alt ölçeklerin ayrı ayrı geçerlik, güvenilirlik çalışmaları yapılmış olup, ayrılık kaygısı alt ölçeğinin test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .86 ve iç tutarlılık katsayısı .75; reddedilme beklentisinin test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .85 ve iç tutarlılık katsayısı .82; kısıtlanma kaygısı alt ölçeği için test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .85 ve iç tutarlılık katsayısı .79 olarak bulunmuştur. Ergen ayrışma bireyleşme ölçeğinin uyarlama çalışması sonucunda yapılan faktör analizinde ölçeğin üç alt ölçeğine ait varyansın % 36.8'ini açıkladığı bulunmuştur. Bu çalışma için ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .86 bulunmuştur.

Kimlik Algısı Ölçeği

Kimlik algısı ölçeği, Ersanlı ve Şanlı (2015) tarafından geç ergenlik dönemindeki bireylerin kimlik algılarını değerlendirebilmek amacıyla geliştirilmiştir. Olumlu kimlik algısı ve olumsuz kimlik algısı olmak üzere iki faktör ve toplam 19 maddeden oluşan ölçeğin açıkladığı toplam varyans %41.142'dir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .88 bulunmuştur. Bu çalışma için ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .79 bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, araştırmaya katılan örneklem grubunun demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Cinsiyet, fakülte, mevcut ilişki durumu, algılanan aile tutumu, doğum sırası ve çocukluk dönemi bakım verene ilişkin sorular yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Veri toplama işleminden elde edilen veriler ve kişisel bilgi formunda bulunan değişkenlere ait bilgiler SPSS 20.0 paket programına girilmiştir. Bağımsız değişkenlerin gruplandırılmasından sonra verilerin aykırı değerler (outliers) içerip içermediği kontrol edilmiştir. Verilerin analizinde parametrik ya da parametrik olmayan testlerin kullanılıp kullanılmayacağını belirlemek amacıyla verilerin normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Literatürde Kolmogorov-Smirnov testi, Çarpıklık ve Basıklık değerleri ve aynı zamanda Histogram, Normal Q-Q plot, Box- Plot grafiklerinden yararlanılmaktadır. Bu çalışmada hem grafiksel hem de Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerleri kullanılmıştır. Değerler -1 ila +1 arasında değişmektedir. Sonuçlar verilerin normal dağılım gösterdiğini göstermiştir. Bu nedenle parametrik testler kullanılmıştır. Analizlerde Pearson Korelasyon Testi, Bağımsız Gruplar t Testi ve Çok Değişkenli Anova (MANOVA) kullanılmıştır. Çok değişkenli Anova, bağımlı değişkenlerin bileşeninden elde edilen grup ortalama puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını inceleyen bir tekniktir (Büyüköztürk, 2011, s. 137).

BULGULAR

“Üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?”

Üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları arasında ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu Testi yapılmış, bulgular Tablo 2’ de verilmiştir.

Tablo 2.

Ayrışma bireyleşme ve Kimlik Algısı Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Korelasyon Tablosu

	Kısıtlanma Kaygısı	Ayrılık Kaygısı	Reddedilme Beklentisi	Olumsuz Kimlik	Olumlu Kimlik
Kısıtlanma Kaygısı		.292*	.524*	.340*	-.165*
Ayrılık Kaygısı			.395*	.438*	-.062
Redd. Beklentisi				.618*	-.303*
Olumsuz Kimlik					-.358
Olumlu Kimlik					

* $p < .05$

Tablo 2’de görüldüğü üzere kısıtlanma kaygısı ile olumsuz kimlik algısı arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r = .340$; $p < .01$). Bu bulgu kısıtlanma kaygısı arttıkça olumsuz kimlik algısının da artacağı şeklinde yorumlanabilir. Kısıtlanma kaygısı ile olumlu kimlik algısı arasında ise, düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki bulunmaktadır ($r = -.165$; $p < .01$). Olumlu kimlik algısı arttıkça kısıtlanma kaygısı azalmaktadır.

Ayrılık kaygısı ile olumsuz kimlik algısı arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r = .438$; $p < .01$). İki değişkenden birinin artması diğer değişkenin de artması anlamına gelmektedir. Ayrılık kaygısı ile olumlu kimlik algısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($r = -.062$; $p = .08$).

Reddedilme beklentisi ile olumsuz kimlik algısı arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r = .618$; $p < .01$). Olumsuz kimlik algısı yükseldikçe reddedilme beklentisi artmaktadır. Reddedilme beklentisi ile olumlu kimlik algısı arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır ($r = -.303$; $p < .01$).

“Üniversite öğrencilerinin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?”

Öğrencilerin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algılarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Bağımsız Gruplar t Testi yapılmış, bulgular Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3.

Cinsiyete Göre Ayrışma Bireyleşme ve Kimlik Algılarına İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	S	t	p
Kısıtlanma Kaygısı	Kadın	533	17,54	5,97	.390	.697
	Erkek	230	17,37	5,07		
Ayrılık Kaygısı	Kadın	533	34,62	8,28	6.039	.000**

Reddedilme Beklentisi	Erkek	230	30,69	8,19	2.546	.011*
	Kadın	533	28,22	8,90		
Olumsuz Kimlik Algısı	Erkek	230	26,48	7,97	2.503	.013*
	Kadın	533	25,93	7,22		
Olumlu Kimlik Algısı	Erkek	230	24,48	7,50	-.157	.876
	Kadın	533	32,48	6,40		
	Erkek	230	32,56	6,59		

* $P < .05$, ** $p < .01$

Tablo 3'te görüldüğü üzere, öğrencilerin kısıtlanma kaygıları cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($t(761) = .390$; $p = .697$). Öğrencilerin kısıtlanma kaygısı alt ölçeği ortalama puanlarının birbirlerine çok yakın olduğu görülmüştür. Ayrılık kaygısı, öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($t(761) = 6.039$; $p = .000$). Ortalama puanlara bakıldığında kadınların erkeklere göre daha fazla ayrılık kaygısı yaşadıkları söylenebilir. Öğrencilerin reddedilme beklentileri cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($t(761) = 2.546$; $p = .011$). Kadınların reddedilme beklentisi ortalama puanları erkeklerin ortalama puanlarına göre daha yüksektir. Olumsuz kimlik algısı ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(761) = 2.503$; $p = .013$). Kadınların olumsuz kimlik algıları erkeklerin olumsuz kimlik algılarına göre daha yüksektir. Öğrencilerin olumlu kimlik algıları ise cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t(761) = -.157$; $p = .876$).

“Üniversite öğrencilerinin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları öğrenim gördükleri fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?”

Üniversite öğrencilerinin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algılarının öğrenim gördükleri fakülteye göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Çok Değişkenli ANOVA (MANOVA) Testi yapılmış, bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Öğrenim Görülen Fakülteye Göre Ayrışma Bireyleşme ve Kimlik Algılarına İlişkin MANOVA Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	S	Sd	F	p
Kısıtlanma Kaygısı	Eğitim	152	17.17	5,48			
	Fen-Edebiyat	158	16.80	5,77			
	Mühendislik	157	17.49	5,49	4-757	4.17	.002**
	İlahiyat	150	16.94	5,60			
	Sağlık Bilimleri	146	19.15	5,98			
Ayrılık Kaygısı	Eğitim	152	33,44	8,16			
	Fen-Edebiyat	158	31,92	8,06			
	Mühendislik	157	30,94	8,32	4-757	10.58	.000**
	İlahiyat	150	34,78	7,94			
	Sağlık Bilimleri	146	36,38	8,72			

Tablo 4.

Devam

		n	\bar{X}	S	Sd	F	p
Reddedilme Beklentisi	Eğitim	152	28,18	8,55			
	Fen-Edebiyat	158	25,96	8,03	4-757	3.27	.011*
	Mühendislik	157	27,12	8,67			
	İlahiyat	150	28,03	9,30			
	Sağlık Bilimleri	146	29,34	8,48			

Olumsuz Kimlik Algısı	Eğitim	152	26,07	8,05	4-757	1.89	.125
	Fen-Edebiyat	158	24,77	7,13			
	Mühendislik	157	24,57	6,97			
	İlahiyat	150	25,80	6,94			
	Sağlık Bilimleri	146	26,34	7,45			
Olumlu Kimlik Algısı	Eğitim	152	33,18	6,46	4-757	3.25	.012*
	Fen-Edebiyat	158	33,60	6,05			
	Mühendislik	157	31,45	6,75			
	İlahiyat	150	31,69	7,01			
	Sağlık Bilimleri	146	32,61	5,70			

* $p < .05$, ** $p < .01$; $sd = 4-757$

Ayrışma bireyleşme ve kimlik algısı puanları üzerinden yapılan MANOVA sonuçları, öğrenim gördükleri fakülteye göre ayrışma bireyleşmenin tüm alt boyutları ile kimlik algısının olumlu kimlik algısı boyutunun anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Wilks Lambda (λ) = .905, $F(20, 2501) = 3.80$, $p < .01$. Bu bulgu ölçek puanlarının fakülteye bağlı olarak değiştiğini göstermektedir. Tablo 4'te görüldüğü üzere, kısıtlanma kaygısı, ayrılık kaygısı, reddedilme beklentisi ve olumlu kimlik algısı fakülteye göre anlamlı farklılık gösterirken, olumsuz kimlik algısı fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Farkın kaynağını anlamak için, grupların ortalama puanlarını karşılaştırmak üzere Tukey Testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Fakülteye Göre Ayrışma Bireyleşme ve Kimlik Algısı Puanlarının Arasındaki Farklara Ait Tukey Testi Sonuçları

		Puan Ortalamaları Farkı	p
Kısıtlanma Kaygısı	Sağlık- Eğitim	1.98	.022*
	Sağlık- Fen Edebiyat	2.35	.003**
	Sağlık- İlahiyat	2.20	.008**
Ayrılık Kaygısı	Sağlık- Eğitim	2.94	.018*
	İlahiyat- Fen Edebiyat	2.86	.020*
	Sağlık- Fen Edebiyat	4.46	.000**
	Mühendislik-İlahiyat	3.84	.000**
	Sağlık- Mühendislik	5.44	.000**
Redd. Beklentisi	Sağlık- Fen Edebiyat	3.37	.006**
Olumlu Kimlik Algısı	Fen Edebiyat-Mühendislik	2.16	.025*

* $p < .05$; ** $p < .01$

Tukey testi sonuçlarına göre, Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin kısıtlanma kaygıları, Eğitim, Fen Edebiyat Ve İlahiyat Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksektir. Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin ayrılık kaygıları, Eğitim, Fen Edebiyat Ve Mühendislik Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksektir. Ayrıca İlahiyat Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin Fen Edebiyat Fakültesinde öğrenim gören öğrencilere göre, Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin İlahiyat Fakültesinde öğrenim gören öğrencilere göre ayrılık kaygıları daha yüksek bulunmuştur. Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin reddedilme beklentileri Fen Edebiyat Fakültesinde öğrenim gören öğrencilere göre, Fen Edebiyat Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerinse olumlu kimlik algıları Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören öğrencilere daha yüksektir.

"Üniversite öğrencilerinin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları doğum sıralarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?"

Üniversite öğrencilerinin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algılarının doğum sıralarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Çok Değişkenli Anova (MANOVA) Testi yapılmış, bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Doğum Sıralarına Göre Ayrışma Bireyleşme ve Kimlik Algılarına İlişkin MANOVA Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	S	Sd	F	p
Kısıtlanma Kaygısı	Küçük	249	17,17	5,85	3-758	.631	.595
	Ortanca	213	17,83	5,81			
	Büyük	276	17,46	5,57			
	Tek	25	18,20	5,09			
Ayrılık Kaygısı	Küçük	249	33,10	8,29	3-758	.702	.551
	Ortanca	213	34,13	8,56			
	Büyük	276	33,27	8,65			
	Tek	25	32,72	6,57			
Reddedilme Beklentisi	Küçük	249	27,53	8,86	3-758	.078	.972
	Ortanca	213	27,92	9,10			
	Büyük	276	27,68	8,22			
	Tek	25	27,64	7,95			
Olumsuz Kimlik	Küçük	249	26,18	7,86	3-758	1.19	.312
	Ortanca	213	25,08	7,07			
	Büyük	276	25,14	6,92			
	Tek	25	26,00	8,34			
Olumlu Kimlik	Küçük	249	32,10	6,68	3-758	2.95	.032*
	Ortanca	213	32,13	6,62			
	Büyük	276	33,35	5,94			
	Tek	25	30,52	7,42			

* $P < .05$; $sd=3-758$

Ayrışma bireyleşme ve kimlik algısı puanları üzerinden yapılan MANOVA sonuçları, öğrencilerin doğum sıralarına göre olumlu kimlik algısı puanlarında anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Wilks Lambda (λ)=.971, $F(15, 2084)=1.48$, $p < .01$. Bu bulgu ölçek puanlarının doğum sırasına göre değiştiğini göstermektedir. Ancak farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tukey testi sonucunda gruplar arası ortalama puanlarında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

“Üniversite öğrencilerinin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları algılanan aile tutumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?”

Üniversite öğrencilerinin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algılarının algılanan aile tutumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Çok Değişkenli ANOVA (MANOVA) Testi yapılmış, bulgular Tablo 7’te verilmiştir.

Tablo 7.*Algılanan Aile Tutumuna Göre Ayrışma Bireyleşme ve Kimlik Algılarına İlişkin MANOVA Testi Sonuçları*

		N	\bar{X}	S	Sd	F	p
Kısıtlanma Kaygısı	Otoriter	100	21,86	6,82	3-758	27.849	.000*
	Demokratik	184	16,27	5,25			
	İzin verici	180	16,23	4,99			
	Koruyucu	299	17,55	5,27			
Ayrılık Kaygısı	Otoriter	100	35,01	8,37	3-758	1.719	.162
	Demokratik	184	32,86	9,02			
	İzin verici	180	32,89	8,62			
	Koruyucu	299	33,59	7,95			

Reddedilme Beklentisi	Otoriter	100	30,95	10,29	3-758	6.491	.000*
	Demokratik	184	26,44	8,70			
	İzin verici	180	27,97	8,01			
	Koruyucu	299	27,21	8,18			
Olumsuz Kimlik	Otoriter	100	25,96	7,66	3-758	1.268	.284
	Demokratik	184	24,59	7,54			
	İzin verici	180	25,64	7,87			
	Koruyucu	299	25,80	6,73			
Olumlu Kimlik	Otoriter	100	31,71	6,82	3-758	.645	.586
	Demokratik	184	32,79	6,30			
	İzin verici	180	32,58	6,38			
	Koruyucu	299	32,56	6,48			

* $p < .01$; $sd = 3-758$

Ayrışma bireyleşme ve kimlik algısı puanları üzerinden yapılan MANOVA sonuçları, algılanan aile tutumuna göre, kısıtlanma kaygısı ve reddedilme beklentisi alt boyutlarının anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Wilks Lambda (λ) = .880, $F(15, 2084) = 6.58$, $p < .01$. Bu bulgu ölçek puanlarının algılanan aile tutumlarına bağlı olarak değiştiğini göstermektedir. Tablo 7’de görüldüğü üzere, kısıtlanma kaygısı ve reddedilme beklentisi algılanan aile tutumuna göre anlamlı farklılık gösterirken, ayrılık kaygısı, olumsuz kimlik algısı ve olumlu kimlik algısı, algılanan aile tutumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Farkın kaynağını anlamak için, Tukey Testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Algılanan Aile Tutumuna Göre Ayrışma Bireyleşme ve Kimlik Algısı Puanlarının Arasındaki Farklara Ait Tukey Testi Sonuçları

		Puan Ortalamaları Farkı	P
Kısıtlanma Kaygısı	Otoriter-Demokratik	5.58	.000**
	Otoriter- İzin Verici	5.62	.000**
	Otoriter- Koruyucu	4.30	.000**
Reddedilme Beklentisi	Otoriter-Demokratik	4.50	.000**
	Otoriter- İzin Verici	2.97	.029*
	Otoriter- Koruyucu	3.73	.001**

* $p < .05$; ** $p < .01$

Tukey testi sonuçlarına göre otoriter aile tutumuna sahip aileleri olan öğrencilerin kısıtlanma kaygıları ve reddedilme beklentileri, demokratik, izin verici ve koruyucu aile tutumuna sahip aileleri olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

“Üniversite öğrencilerinin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları romantik ilişki durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?”

Öğrencilerin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algılarının mevcut romantik ilişki durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Bağımsız Gruplar t Testi yapılmış, bulgular Tablo 9’de verilmiştir.

Tablo 9.

Mevcut Romantik İlişki Durumlarına Göre Ayrışma Bireyleşme ve Kimlik Algılarına İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	Sd	t	p
Kısıtlanma Kaygısı	Var	209	17,89	5,946	1.168	.243
	Yok	554	17,34	5,624		
Ayrılık Kaygısı	Var	209	32,74	9,115	1.394	.164

Reddedilme Beklentisi	Yok	554	33,70	8,179	.075	.940
	Var	209	27,73	8,938		
Olumsuz Kimlik Algısı	Yok	554	27,68	8,570	2.594	.010*
	Var	209	24,37	8,092		
Olumlu Kimlik Algısı	Yok	554	25,91	6,991	1.036	.301
	Var	209	32,11	6,657		
	Yok	554	32,66	6,380		

* $p < .05$

Tablo 9’da görüldüğü üzere, öğrencilerin kısıtlanma kaygıları, ayrılık kaygıları, reddedilme beklentileri ve olumlu kimlik algıları mevcut ilişki durumlarına göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Öğrencilerin ölçek ortalama puanlarının birbirlerine çok yakın olduğu görülmüştür. Olumsuz kimlik algıları, öğrencilerin mevcut ilişki durumlarına göre anlamlı bir fark göstermektedir ($t(761)=2.594$ $p=.01$). Ortalama puanlara bakıldığında romantik ilişkisi olmayanların olumsuz kimlik algıları, romantik ilişkisi olan öğrencilere göre daha yüksektir.

“Üniversite öğrencilerinin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algıları çocukluk dönemi bakım verenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?”

Üniversite öğrencilerinin ayrışma ve bireyleşme düzeyleri ile kimlik algılarının çocukluk dönemi bakım verenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Çok Değişkenli ANOVA (MANOVA) Testi yapılmış, bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.

Çocukluk Dönemi Bakım Verene Göre Ayrışma Bireyleşme ve Kimlik Algılarına İlişkin MANOVA Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	S	Sd	F	p
Kısıtlanma Kaygısı	Anne	660	17,27	5,68	3-758	3.355	.019*
	Babaanne/ Anneanne	65	18,76	5,41			
	Bakıcı	23	20,34	7,22			
	Kreş	15	17,53	4,37			
Ayrılık Kaygısı	Anne	660	33,48	8,31	3-758	.551	.647
	Babaanne/ Anneanne	65	32,87	9,28			
	Bakıcı	23	34,95	10,42			
	Kreş	15	31,73	7,55			
Reddedilme Beklentisi	Anne	660	27,44	8,68	3-758	3.343	.019*
	Babaanne/ Anneanne	65	30,64	8,59			
	Bakıcı	23	28,47	8,17			
	Kreş	15	24,80	6,61			

Tablo 10.

Devam

Olumsuz Kimlik	Anne	660	25,42	7,28	3-758	2.341	.072
	Babaanne/ Anneanne	65	27,24	7,52			
	Bakıcı	23	24,82	8,53			
	Kreş	15	22,20	5,50			
Olumlu Kimlik	Anne	660	32,65	6,38	3-758	1.335	.262
	Babaanne/ Anneanne	65	31,01	6,62			
	Bakıcı	23	32,95	7,08			

Kreş 15 32,06 7,75

* $p < .05$; $sd = 3-758$

Ayrışma bireyleşme ve kimlik algısı puanları üzerinden yapılan MANOVA sonuçları, çocukluk döneminde bakım verene göre, kısıtlanma kaygısı ve reddedilme beklentisi alt boyutlarının anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Wilks Lambda (λ) = .965, $F(15, 2084) = 1.797$, $p < .05$. Bu bulgu, ölçek puanlarının çocukluk dönemi bakım verene bağlı olarak değiştiğini göstermektedir. Tablo 10'de görüldüğü üzere, kısıtlanma kaygısı ve reddedilme beklentisi çocukluk dönemi bakım verene göre anlamlı farklılık gösterirken, ayrılık kaygısı, olumsuz kimlik algısı ve olumlu kimlik algısı, çocukluk dönemi bakım verene göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Farkın kaynağını anlamak için, Tukey Testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11.

Çocukluk Dönemi Bakım Verene Göre Ayrışma Bireyleşme ve Kimlik Algısı Puanlarının Arasındaki Farklara Ait Tukey Testi Sonuçları

		Puan Ortalamaları Farkı	p
Reddedilme Beklentisi	Babaanne/Anneanne- Anne	3.20	.023*

* $p < .05$

Tukey testi sonuçlarına göre çocukluk döneminde babaanne/anneanne tarafından bakım verilen öğrencilerin reddedilme beklentileri anneleri tarafından bakım verilenlere göre daha yüksektir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada geç ergenlik dönemindeki üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme ve kimlik algıları arasındaki ilişki incelemiştir. Yapılan analizler sonunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Kısıtlanma kaygısı ile olumsuz kimlik algısı arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Kısıtlanma kaygısı ile olumlu kimlik algısı arasında ise, düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Ayrılık kaygısı ile olumsuz kimlik algısı arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ayrılık kaygısı ile olumlu kimlik algısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Reddedilme beklentisi ile olumsuz kimlik algısı arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Reddedilme beklentisi ile olumlu kimlik algısı arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Ayrışma bireyleşme ve kimlik ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, sonuçların bulguları destekler yönde olduğu görülmüştür. Kroger (1985), çalışmasında yüksek ego kimlik statüsüne sahip olan ergenlerin, ayrışma da daha az kaygı duydukları sonucuna ulaşmıştır. Bartle-Haring, Brucker ve Hock (2002), ise çalışmalarında ayrışma ve bireyleşmenin ego kimlik statüleriyle ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrışma bireyleşme sürecini sağlıklı şekilde sürdürebilen ergenlerin özelliklerine bakıldığında, kimlik gelişim sürecinin de sağlıklı şekilde tamamlandığını görmekteyiz. Kimlik oluşumunda temel nokta bireyleşmedir. Sağlıklı kimlik gelişiminde birey, kendi kararlarını seçenekleri test ederek alabilir, hayatını sürdürebilir. Bunun içinde öncelikle bireyin anneden ve bebeci nesne ilişkilerinden ayrılması, bağımsızlaşması gerekmektedir.

Üniversite öğrencilerinin kısıtlanma kaygıları ve olumlu kimlik algıları cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Öğrencilerin ayrılık kaygısı, reddedilme beklentileri, olumsuz kimlik algısı ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadınların ayrılık kaygıları ve olumsuz kimlik algıları erkeklere göre daha yüksektir. Ayrışma bireyleşme ile ilgili literatüre bakıldığında, yapılan pek çok çalışmanın (Aslan ve Güven, 2010; Yaman, 2005; Polat, 2013; Quintana ve Kerr, 1993; Holmbeck ve Leake, 1999) sonuçlarında, kızların ayrışma bireyleşme sürecinde erkeklere göre daha fazla ayrılık kaygısı ve reddedilme beklentisi yaşadıkları görülmektedir. Beyers ve Goossens (2003) ile Gnaulati ve

Heine (2011) cinsiyet ile ayrışma bireyleşme arasında anlamlı bir fark bulamamıştır. Kimlik algısı ile ilgili literatür incelendiğinde, pek çok çalışma kimlik algısının cinsiyete göre farklılaştığını göstermektedir. Arslan (2008), çalışmasında, kızların erkeklere göre başarılı kimlik kazanımlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Şahin (2009), ise kızların erkeklere göre kararsız kimlik statüsü düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Balkaya (2005), kimlik algısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Sonuçlara ve literatüre bakıldığında kızların ayrışma bireyleşme sürecinde ve kimlik algılarında erkeklere göre daha fazla sorun yaşamalarını toplumsal cinsiyet rolleriyle açıklamak mümkündür. Kadınlara daha çok bağlılık ve ilişkililikle ilgili rollerin yüklenmesi (Polat,2013), ayrışma bireyleşme sürecinin sancılı geçmesine ve kızların olumsuz kimlik algısına sahip olmasına neden olabilmektedir.

Üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme ve kimlik algısı puanları, öğrenim gördükleri fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Öğrencilerin kısıtlanma kaygısı, ayrılık kaygısı, reddedilme beklentisi ve olumlu kimlik algısı fakülteye göre anlamlı farklılık gösterirken, olumsuz kimlik algısı fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin kısıtlanma kaygıları, ayrılık kaygıları, Eğitim, Fen Edebiyat ve İlahiyat Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksektir. Ayrışma bireyleşme ve kimlik algısı ile ilgili literatür incelendiğinde, fakülte bazında bir çalışmaya rastlanmamıştır. Aslan ve Gelbal (2016), çalışmalarında örnekleme üç farklı bölümden seçmiştir. Sonuçlara bakıldığında Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin ayrışma bireyleşme sürecinde diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilere daha fazla sorun yaşadıkları görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme ve kimlik algıları öğrencilerin doğum sıralarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Olumlu kimlik algısı doğum sırasına göre anlamlı farklılık göstermektedir. Ancak gruplar arası ortalama puanlarında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Baş (2013), çalışmasında doğum sıralarına göre kimlik statülerini incelediği çalışmasının sonucunda doğum sıralarının kimlik statülerini etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Fakat Balkaya (2005), yapmış olduğu araştırmada ortanca çocukların kimlik kazanım düzeylerinin ilk ve son çocuklara göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Literatürde ayrışma bireyleşmenin doğum sıralarına göre incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışmada psikolojik doğum sırası envanteri kullanılması daha sağlıklı bir sonucun elde edilmesini sağlayabilir.

Üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme ve kimlik algıları algılanan aile tutumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kısıtlanma kaygısı ve reddedilme beklentisi algılanan aile tutumuna göre anlamlı farklılık gösterirken, ayrılık kaygısı, olumsuz kimlik algısı ve olumlu kimlik algısı, algılanan aile tutumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Otoriter aile tutumuna sahip aileleri olan öğrencilerin kısıtlanma kaygıları ve reddedilme beklentileri, demokratik, izin verici ve koruyucu aile tutumuna sahip aileleri olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrışma bireyleşme ve kimlik algısının aile tutumuna göre incelendiği çalışmalara bakıldığında, Güven ve Aslan (2010) yaptıkları çalışmada otoriter aile tutumu gösteren ailelere sahip öğrencilerin kısıtlanma kaygısı ve reddedilme beklentilerinin demokratik aile tutumu sergileyen ailelere sahip öğrencilere daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Göral (2002)' da çalışmasında algılanan ebeveyn tutumunun bireylerin ayrışma bireyleşme süreçlerini etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Beyers ve Gossens (2003), ise ergenlerin ayrışma bireyleşmelerinin aile tutumuna göre değişmediği sonucuna ulaşmıştır. Balkaya (2005), demokratik aile tutumuyla yetişen bireylerin kimlik kazanım düzeylerini, otoriter ve ilgisiz ailelerde yetişen bireylere göre daha yüksek bulmuştur. Taylor ve Oskay (1995), Türk ve Amerikalı öğrencileri karşılaştırdıkları çalışmalarında Türk öğrencilerin Amerikalı öğrencilere göre, daha fazla demokratik

aile tutumu bildirdikleri; Amerikalı öğrencilerin kimlik kazanım düzeylerinin Türk öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Otoriter aile tutumunu sergileyen ebeveynlerin, kısıtlayıcı ve yasaklayıcı yol izledikleri ve bu tutumun çocuklarda bağımsız kişilik gelişimini engellediği göz önünde bulundurulduğunda (Sezer, 2010), bireylerin, yakın ilişkiler kurmada, bağımsız karar verme süreçlerinde ve ayrışma bireyleşme süreçlerinde sorunlar yaşamaları, yetiştirildikleri aile tutumundan kaynaklanıyor olabilir.

Üniversite öğrencilerinin kısıtlanma kaygıları, ayrılık kaygıları, reddedilme beklentileri ve olumlu kimlik algıları mevcut ilişki durumlarına göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Ancak romantik ilişkisi olmayan öğrencilerin olumsuz kimlik algıları, romantik ilişkisi olan öğrencilere göre daha yüksektir. Literatürde ayrışma bireyleşme ve kimlik algısının ilişki durumuna göre incelendiği çalışmalara rastlanmamıştır. Ancak sonucu değerlendirmede yol gösterecek benzer nitelikte çalışmalar mevcuttur. Sullivan, ergenlik dönemindeki yakınlık ihtiyacı, cinsel temas ve karşı cinsiyetten arkadaş olma ihtiyacını temel ihtiyaçlar arasında vermiştir (Akt. Bayhan ve Işıtan, 2011). Çakmak ve Hevedanlı (2005), da yaptıkları çalışmada üniversiteye devam eden öğrencilerden arkadaşlık ilişkileri “yetersiz” olan ergenlerin kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Ercan ve Eryılmaz (2013), çalışmalarında, ipotekli kimlik statüsünün romantik yakınlığı başlatma ile olumsuz yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sosyal benlik düzeyi de karşı cinsten arkadaşın olmasına göre değişmektedir (Bayhan ve Işıtan, 2011). Tüm bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda ergenliğin tipik bir özelliği olan bağımsızlık isteği, ergeni kimlik denemeleri yapmaya ve karşı cinsten arkadaş edinme çabasına girmeye yönlendirmektedir. Bu nedenle mevcut bir romantik ilişkinin olmaması durumunun ergenin kendin istenmiyor algılamasına, yalnız hissetmesine ve kendini olumsuz algılamasına neden olabilir.

Üniversite öğrencilerinin ayrışma bireyleşme ve kimlik algıları, çocukluk döneminde bakım verene göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Kısıtlanma kaygısı ve reddedilme beklentisi çocukluk dönemi bakım verene göre anlamlı farklılık gösterirken, ayrılık kaygısı, olumsuz kimlik algısı ve olumlu kimlik algısı, çocukluk dönemi bakım verene göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Çocukluk döneminde babaanne/anneanne tarafından bakım verilen öğrencilerin reddedilme beklentileri anneleri tarafından bakım verilenlere göre daha yüksektir. Literatürde ayrışma bireyleşme düzeylerinin çocukluk dönemi bakım sağlayana göre incelendiği bir çalışmaya rastlanmazken, Oflazoğlu (2000), ve Şahin (2009) yetiştirme yurdunda büyüyen ve ailesinin yanında büyüyen çocukların kimlik algılarını incelemiştir. Çalışmaların sonucuna bakıldığında yurtda büyüyen çocukların dağınık ve askıya alınmış kimlik statüsü düzeylerinin yüksek olduğu; aile yanında büyüyen çocukların bağımlı ve başarılı kimlik statüleri daha yüksek olduğu görülmüştür. Yine annesi çalışan ergenlerin dağınık kimlik statüsü ve askıya alınmış kimlik statüsü düzeyleri, annesi ev hanımı olan ergenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

- Üniversiteye yeni başlayan, ailelerinden yeni ayrılmış ve ayrışma bireyleşme sürecinde olumsuz kimlik algısına sahip öğrenciler tespit edilerek bu öğrencilere Öğrenci Kişilik Hizmetleri kapsamında psiko eğitim programları hazırlanması önerilebilir.
- Bu çalışmada ayrışma bireyleşme boyutları genel yapısıyla ele alınmış olup, yapılacak yeni çalışmalarda ayrışma bireyleşmenin tüm boyutları ele alınarak, farklı değişkenler (çocukluk yaşantıları, ebeveyn kabul ve reddi vb.) açısından incelenebilir.
- Öğrencilerin kimlik algıları ve ayrışma bireyleşmeleri, biyolojik doğum sıralarına göre anlamlı farklılık göstermiştir, fakat gruplar arası ortalama puanlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bundan sonraki çalışmalarda psikolojik doğum sırası envanteri kullanılarak yeniden ele alınması önerilebilir.

- Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin ayrılık kaygısı, kısıtlanma kaygısı ve reddedilme beklentilerinin diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu literatürle desteklenememiştir. Bu sonucun nedenini araştırmak üzere nitel bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Arslan, E. (2008). *Bağlanma stilleri açısından ergenlerde erikson'un psikososyal gelişim dönemleri ve ego kimlik süreçlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- Aslan, S. (2013). The prediction of separation-individuation in turkish late adolescent through five factor personality dimensions. *Eurasian Journal of Educational Research*, 51, 7-28.
- Aslan, S., & Gelbal, S. (2016). Separation-individuation of late adolescents: A longitudinal study. *Educational Research and Reviews*, 11(1), 1-15.
- Aslan, S., & Güven, M. (2010). Bağlanma ve kişisel uyum arasındaki ilişkide ayrışma bireyleşmenin aracılığı. *Education and Science*, 35(157), 181-191.
- Aslan, S., & Güven, M. (2015). *Benlik gelişimi sürecinde ayrışma bireyleşme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aslan, S., & Güven, M. (2009). Ergen ayrışma bireyleşme ölçeği'nin uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 16(3), 123-128.
- Bacanlı, H. (2007). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Balkaya, A. (2005). *Lise öğrencilerinin kimlik duygusu kazanım düzeylerinin bazı kişisel-sosyal ve ailesel nitelikler ile suç davranışı düzeyi bakımından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Bartle-Haring, S., Brucker, P., & Hock, E. (2002). The impact of parental separation anxiety on identity development in late adolescence and early adulthood. *Journal of Adolescent Research*, 17(5), 439-450.
- Baş, N. (2013). *Ergenlerin bağlanma stilleri ve kimlik statüleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana
- Bayhan, P., & Işıtan, S. (2011). Ergenlik döneminde ilişkiler: akran ve romantik ilişkilere genel bakış. *Aile ve Toplum*, 5(20), 33-44.
- Beyers, W., & Gossens, L. (2003). Psychological separation and adjustment to university: moderating effects of gender, age and perceived parenting style. *Journal of Adolescent Research*, 18(4), 363-382.
- Blos, P. (1989). *The adolescent passage*. Madison, Connecticut: International Universities Press.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çakmak, Ö., & Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve fen edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127.
- Ercan, L., & Eryılmaz, A. (2013). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı kim başlatabilir? kişilik özellikleri ve kimlik statüleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(9), 63-80.
- Ersanlı, K., & Şanlı, E. (2015). Self-perceived identity scale: a scale development study. *American International Journal of Social Science*, 4(6), 184-194.
- Gnaulati, E., & Heine, B. J. (2001). Separation-individuation in late adolescence: an investigation of gender and ethnic differences. *The Journal of Psychology*, 135(1), 59-70.
- Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2019, 38(1), 53-72.

- Göral, F. S. (2002). *The second separation-individuation process of the turkish young adults young adults: the relationships between the perceived maternal parenting attitudes, second separation individuation, expanding self and experiences in the romantic relationships*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul
- Güven, M., & Aslan, S. (2010). Ergenlerde ayrışma bireyleşme ile okul zorbalığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 125-142.
- Hoffman, J. A. (1984). Psychological separation of late adolescents from their parents. *Journal of Counseling Psychology*, 31(2), 170-178.
- Holmbeck, G. N., & Leake, C. (1999). Separation-individuation and psychological adjustment in late adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 28(5), 563-581.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademi.
- Kılıçcı, Y. (1989). *Okulda ruh sağlığı*. Ankara: Şafak Opset.
- Kroger, J. (1988). A longitudinal study of ego identity status interview. *Journal of Adolescence*, 11, 361-374.
- Kroger, J. (1985). Separation-individuation and ego identity status in New Zealand University students. *Journal of Youth and Adolescence*, 14(2), 133-147.
- Lapsley, D. K., Rice, K. G., & Shadid, G. E. (1989). Psychological separation and adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 36(3), 289-294.
- Mahler, M. S., Pine, F., & Bergman, A. (2012). *İnsan yavrusunun psikolojik doğumu*. (A. N. Babaoğlu, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.
- O' Brien, K. M. (1996). The influence of psychological separation and parental attachment on the career development of adolescent women. *Journal of Vocational Behavior*, 48, 257-274.
- Oflazoğlu, F. (2000). *Yetiştirme yurdunda yaşayan ergenlerde kimlik statülerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir
- Polat, Ü. (2013). *Geç Ergenlerin yaklaşmacı/kaçınmacı benlik düzenleme odakları ile ebeveynlerine bağlanma ve onlardan ayrışma bireyleşme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul
- Quintana, S. M., & Kerr, J. (1993). Relational needs in late adolescent separation-individuation. *Journal of Counseling and Development*, 71(3), 349-354.
- Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin kendilik algılarının anne baba tutumları ve bazı faktörlerle ilişkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-19.
- Soenens, B., Berzonsky, M. D., Dunkel, C. S., & Papini, D. R. (2011). The role of perceived parental dimensions and identification in late adolescents' identity processing styles. *An International Journal of Theory and Research*, 11(3), 189-210.
- Şahin, G. (2009). *Yetiştirme yurdunda ve ailesinin yanında yaşayan ergenlerin bağlanma stilleri ile kimlik statüleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- Taylor, R. D., & Oskay, G. (1995). Identity formation in Turkish and american late adolescent. *Journal of Cross Cultural Psychology*, 26(1), 8-22.
- Yaman, B. (2005). *Ergenlerde Ayrışma bireyselleşme ve psikolojik uyum üzerinde ana-baba evlilik ilişkisinin ve aile ilişkilerinin etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir

Investigation of Relationship between University Students' Perceptions of The Separation, Individuation and Identity

Nurdan DOĞRU ÇABUKER³, Seher BALCI ÇELİK⁴

Extended Abstract

A The rapid evolution of today's society and the collateral changes revised the expectations of individual from themselves and from their environment. Trying to keep pace with the fast-evolving community while creating a healthy identity causes individual to experience problems in many areas. (Aslan & Güven, 2015). Any kid's first social circle consists of mother, father, and sometimes a babysitter (Aslan & Güven, 2010). Trying to identify the mother via touching in early times is baby's first disintegration attempt. The baby turns her attention to the outside world and to foreigners after recognizing the mother's face. With the start of the toddlerhood, exploration of outside world starts. At the end of age of two, with the acquisition of object permanence and solidifying the gender identity, focus of the child changes from mother to the environment (Mahler, Pine, & Bergman, 2012). Infancy pleasures and traumas are tried to be solved by re-confrontation. This resolution may sometimes unhealthy manifests itself as evading individualization. Sometimes fear of re-connection may turn into individualization crisis. In these cases, adolescent individuals may act like a child or can declare full independence. Especially the individuals who left the house to go to university, must face the problems caused by the separation from mother and father while trying to survive in the new environment. Individuals whole left the house are not only separated from their families physically but also, they had to put a psychological distance to the rest. (Blos, 1989; Mahler, Pine, & Bergman, 2012) Anxiety due to separation from family may create rejection expectation or restriction anxiety in the new environment. Anxiety control and self-respect management are important for adolescents during the process of pulling away from infancy and childhood bonds and during the separation individualization period. Also, transactional attempts are made to pull away from childhood bonds and to start new and long-term approaches. Besides, sharing the childhood bonds, restrictions and guilt feelings in the group relaxes the adolescent individual. In brief, peer groups make the formation of social, personal and sexual identity easier. In a sense peer relation take the place of childhood bonds and destroy them (Blos, 1989, p.160). Adolescence is the phase in which rapid physical, cognitive and social changes occur with the individual and teenager enters an exploratory phase that questions regarding self and environment are deepened with increased cognitive competence. A regression is observed during adolescence period where the second separation-individuation begins. Teenage individual is separated from the internalized design of parents and begins to develop an identity. Identity conflict, self-diversity and parental attachment styles be the reasons of behaviours of teenagers during individualization phase. Independence is an important problem during the late adolescence (Beyers & Gossens, 2003). When the development of problems experienced by late adolescents during the separation-individuation phase are observed, parental interactions are encountered. In the decrease or increase of restriction and separation anxiety and rejection expectation during separation-individuation phase, parental

³ Ondokuz Mayıs University, nurdan.cabuker@omu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7976-8829>

⁴ Ondokuz Mayıs University, sbalci@omu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9506-6528>

Doğru Çabuker, N., & Balcı Çelik, S. (2019). Investigation of relationship between university students' perceptions of the separation, individuation and identity. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 38(1), 53-72. DOI: <https://doi.org/10.7822/omuefd.461862>

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2019, 38(1), 53-72.

attachment type is effective. Self-confidence of individuals who have reliable attachments to parents enable them to feel less separation and restriction anxiety during the periods of separation from the family, also provides a less rejection expectation in closer relationships (Polat, 2013). When the teenager associates the experiences with the past, they will reach a successful feeling of identity. Being independent of family, gaining emotional independence, gaining self-identity and acceptance of it are the developmental task that are expected to be fulfilled at the end of adolescence. They are not independent of each other, they all overlap with the development of identity (Kılıççı, 1989). When it is taken into consideration that the second separation-individuation takes place during this time, attainment of a healthy identity of the late adolescent by separation from the parents gains importance for the current and future life of the teenager (Aslan & Güven, 2010). This puts forth the importance determination of separation-individuation and identity perception levels of freshman students that are in the late adolescence phase. Scope of this study was to investigate whether there is a significant correlation between the separation-individuation level and identity perception of university students and whether there is a significant difference between the separation-individuation level and identity perception according to multiple independent variable.

This is a descriptive study with the relational screening model. Research universe consists of 763 students (533 female, 230 male) of Ondokuz Mayıs University of the 2016-2017 academic year, spring semester. To evaluate separation-individuation and identity perception of adolescents, "Separation-Individuation Scale for Teenagers" and "Identity Perception Scale for Teenagers" were utilized.

To test whether there is a correlation between the separation-individuation level and identity perception of students of Ondokuz Mayıs University, Pearson Moments Multiplication Correlation Test was utilized. A weak positive correlation was observed between the restriction anxiety and negative identity perception. Also, a weak negative correlation was observed between the restriction anxiety and positive identity perception. An intermediate level of positively significant correlation was observed between the separation anxiety and negative identity perception. A strongly significant positive correlation was observed between the rejection expectation and negative identity perception. When studies conducted on separation-individuation and identity perception are examined, results are found to be supportive of those findings. In the study of Kroger (1985), it is determined that adolescents who have superordinate ego identity experience less anxiety during separation. Bartle-Haring, Brucker and Hock (2002) on the other hand, have concluded that separation and individuation are correlated to ego identity status. In order to test separation-individuation levels of students and check to see whether there is a significant correlation between identity perception and gender, an independent groups t test was conducted, and it was concluded that there is no significant correlation between gender and restriction anxiety, however there is a significant correlation between gender and separation anxiety. There is a significant difference between the rejection expectation of students of different genders. Women have a higher average rejection expectation point, compared to men. Negative identity perception has a significant difference on different genders. Women have a higher negative identity perception, compared to men. There is no significant difference between the positive identity perception of different gender students. When the literature on separation-individuation is surveyed, it is observed in many studies (Aslan and Güven, 2010; Yaman, 2005; Polat, 2013 Quintana & Kerr, 1993; Holmbeck & Leake, 1999), that girls have a higher separation anxiety and rejection expectation during separation-individuation stage, compared to boys. Beyers and Goossens (2003) and Gnaulati and Heine (2011) do not point out a significant correlation between gender and separation-individuation. MANOVA results obtained from the separation-individuation and identity perception points have showed that there is a significant difference between all sub-dimensions of separation-individuation and positive identity perception sub-dimension of identity perception. According to the results of Tukey test, restriction anxiety of the students in the faculty of health are higher than those in education, theology and art and

science faculties. Separation anxieties of the students in the faculty of health sciences are higher than those in the faculty of engineering and sciences. Rejection expectation of the students in the faculty of health sciences are higher than those in faculty of social sciences while positive identity perception of the students in the faculty of engineering are higher than those in faculty of social sciences. MANOVA results obtained from the separation-individuation and identity perception points have showed that students show a significant difference in positive identity perception scores compared to birth order. MANOVA results obtained from the separation-individuation and identity perception points have put forth that sub-dimensions of perceived family attitude, restriction anxiety and rejection expectation manifest a significant difference. According to Tukey test results, students with authoritarian families have a higher restriction anxiety and rejection expectation compared to students of democratic, permissive and protective families. When the studies that examine separation-individuation and identity perception according to family attitude are surveyed, Güven and Aslan (2010) conclude that students of authoritarian families have a higher restriction anxiety and rejection expectation compared to students of democratic families. Beyers and Gossens (2003) deduced that separation-individuation of adolescents does not change with the attitude of the family. According to t test results of independent groups of separation-individuation and identity perception upon current romantic relationship status, there is no meaningful difference between current romantic relationship status and restriction, separation anxiety, rejection expectation, positive identity perception of the students. No studies were encountered in the literature where the separation-individuation and identity perception are investigated in accordance with relationship status. Demand of independence as a characteristic feature of adolescence, drive the teenager to experiment on their identity and befriending opposite sex. Thus, lack of current romantic relationship may drive a teenager to feel unwanted, alone and have a negative self-image. MANOVA results, conducted on separation-individuation and sense of identity shows that there is a meaningful correlation between the caretaker during childhood, anxiety of restriction and expectation of rejection sub-dimensions. Students who had their grandmothers as caretakers during childhood have higher expectation of rejection compared to ones who had their mothers as caretakers. In the literature, no study was found to be conducted about the level of separation-individuation according to the childhood caregiver, however, Oflazoğlu (2000) and Şahin (2009) have conducted studies that examine the sense of identity of children growing in an orphanage and with a family. Examining the results of the study, children who grew up in an orphanage seems to have higher disseminated and suspended identity status level; whereas children who grew up with a family have higher dependent and successful identity status. It was again determined that teenagers who have their mothers working have a higher level of disseminated and suspended identity status, compared to teenagers who have a stay at home mother.

According to these results, it can be suggested for university guidance works to develop a psychoeducation program towards students that have just been separated from their families and have a problem with the separation-individuation process. For students with a negative perception of the identity, psychoeducation programs can be prepared. With the importance of the family's attitude during the second separation-individuation process in mind, supportive education can be given to high school students and their families. separation-individuation and identity perceptions of Students can be reassessed by using psychological birth order inventory. It has been observed that the students of the Faculty of Health Sciences, have a higher separation and restriction anxiety and rejection expectations compared to students of other faculties. This finding was not supported by the literature. A new study to investigate the cause of this result can be conducted.

Key Words: *Separation, Individuation, Identity, Sense of identity.*